

Twintig jaar
Haydn Jeugd
Strijkorkest

Het Haydn Jeugd Strijkorkest.

Foto: Jeroen van Kooten

Passie voor muziek

Het Haydn Jeugd Strijkorkest bestaat twintig jaar. Het orkest is in die tijd uitgegroeid tot een noordelijke kweekvijver van strijkerstalent en veel oud-orkestleden maken carrière in de muziek.

Door
Job van Schaik

Toen het Haydn Jeugd Strijkorkest (HJSO) in 1989 werd opgericht, domineerden de blazers het amateur-muziekleven in Noord-Nederland. Twintig jaar later vormen ook de strijkers een belangrijke factor en dat is vooral een verdienste van het HJSO. "Dit orkest heeft een enorme aanzuigende werking", zegt Jan-Ype Nota, sinds 2005 artistiek leider en dirigent van het strijkorkest voor jong talent van 12 tot en met 19 jaar uit Noord-Nederland. "Dat merken we elk jaar weer aan de hoeveelheid aanmeldingen."

Morgen starten de feestelijkheden rond het vierde lustrum van het noordelijke jeugdorkest met een concert in Assen. Over twee weken wordt in Groningen een symposium gehouden waarin het belang van het HJSO voor de ontwikkeling van de jonge musici centraal staat. Want opmerkelijk veel oud-HJSO'ers maken later carrière in de muziek. Eén van de sprekers is oud-orkestlid Karsten Kleijer, altviolist en mede-oprichter van het befaamde Matangi Quartet. Voor hem was het HJSO zestien jaar geleden het kantelpunt in zijn muzikale leven.

"Ik had les op de muziekschool in Emmen, maar dat niveau was ik eigenlijk ontgroeid", kijkt Kleijer (32) terug. "Ik wist al vroeg dat ik door wilde gaan in de muziek maar ik had een heel verkeerd beeld van wat een carrière inhield." Kleijer, die in Emmen weinig concurrentie had, moest drie keer auditie doen voordat hij werd toegelaten tot het HJSO. "Probeer het volgend jaar nog eens", kreeg hij twee keer te horen. Kleijer: "Bij het HJSO werd me pas duidelijk wat er allemaal voor nodig is om een carrière te kunnen hebben. Ik dacht dat ik altijd goed bezig was geweest, maar bij het HJSO bleek dat er in het Noorden heel veel talent rondliep. Het niveau was heel hoog."

Daar is nog steeds zo. "We nemen al-

leen maar mensen aan die we goed genoeg vinden", zegt artistiek leider Nota. Gestreefd wordt naar een orkest met 25 tot 30 strijkers. "Dat aantal wisselt een beetje per jaar", zegt Nota. "Het hangt af van de kwaliteit van degenen die zich aanmelden." Want het HJSO is geen gezelligheidsvereniging. Nota: "Ze moeten er veel voor doen en veel voor opgeven. Het is geen vrijblijvend tijdverdrijf." Maar de jonge musici krijgen er ook veel voor terug. "Het HJSO is meer dan alleen spelen in een orkest", zegt Nota. "Het is ook een ontmoetingsplaats. Het sociale aspect is heel belangrijk: hoe je met elkaar omgaat, leren om je oren open te zetten, communicatief zijn, met elkaar muziek te maken."

Nota (42) is naast het HJSO ook actief als cellist bij het Noord Nederlands Orkest en docent aan het Prins Claus Conservatorium. "Ik vind les geven en met jonge mensen werken geweldig, echt een feest. Bij het HJSO werk ik met allemaal getalenteerde jonge mensen in een heel vormende leeftijd. En ze zijn zo snel van begrip en zo leergerig! Het is heel leuk om te zien hoe iemand als bleu, bibberend meisje of jongetje binnenkomt en zich bij ons ontwikkelt tot een zelfverzekerde, jonge volwassene."

Neem bijvoorbeeld de nu 18-jarige Jelmer Strijkstra uit Haren. Hij begon zes jaar geleden achteraan bij de tweede violen, na eerst twee jaar te hebben geoefend bij het HVO, het Haydn Voorbereidend Strijkorkest, waar jonge musici terecht kunnen die nog niet goed genoeg zijn voor het HJSO. "Op mijn twaalfde deed ik auditie voor het HJSO en werd ik aangenomen", vertelt de violist. "De standaard was meteen hoog, dat was best lastig in het begin. Maar als klein jongetje achteraan kreeg ik tijd om te wennen. Ik ben nu voor het tweede seizoen concertmeester bij het HJSO en ben ook regelmatig solist."

Het orkest vormt volgens Strijkstra een ontzettend hechte groep. "Ik beschouw veel mensen uit het HJSO als goede vrienden. We zijn ook echt vaak bij elkaar. We repeteren elke week en we geven veel concerten." Volgens Strijkstra is dat laatste een van de vele aantrekkelijke aspecten van spelen in het HJSO. "Er zijn niet veel jeugdorkesten in Nederland die zo vaak optreden. Daarnaast wordt bij het HJSO veel aan kamermuziek gedaan en is er elk jaar een cd-opname, waarvoor we drie dagen in een studio zitten. Dat heb je niet bij andere jeugdorkesten."

Strijkstra maakte de enige dirigentenwissel mee bij het HJSO toen oprichter Ben de Ligt in 2005 het stokje overdroeg aan Jan-Ype Nota. "Die omschakeling viel eigenlijk wel mee", vertelt Strijkstra. "Het was natuurlijk even wennen, maar Jan-Ype gaat net zo met ons om als Ben vroeger: ze behandelen ons als professionals en niet als kinderen. We spelen onder Jan-Ype wel vaker een lang stuk; bij Ben speelden we vaker veel korte stukken op concerten." Voor Strijkstra zit zijn carrière bij het HJSO er trouwens bijna op. "Ik begin in september op het conservatorium in Rotterdam."

Wie je ook spreekt over het HJSO, centraal staat de enorme passie voor muziek. Voor Karsten Kleijer, die in totaal drie seizoenen bij het HJSO meemaakte, was het orkest een plek waar hij zijn liefde voor klassieke muziek kon delen. "Op school was ik vroeger altijd een buitenbeentje, met mijn viool", zegt Kleijer. "Bij het HJSO liepen heel veel mensen rond met een passie voor muziek. Vooral de dirigent, Ben de Ligt, was fantastisch. Hij kon enorm mooie verhalen vertellen, dat was heel stimulerend. Als je met Ben praatte over een stuk dat je heel mooi vond, behandelde hij je als zijn gelijke en niet als een puber. Geweldig was dat."

Kleijer stond ook aan de wieg van de kamermuziekafdeling van het HJSO. "Op een gegeven moment had ik in Groningen les bij Xander Wadman, een musicus van het Noord Nederlands Orkest. Maar die hield geen voorspeelavonden, zodat ik geen podium meer had. Ik heb toen gevraagd of het HJSO niet eens een kamermuziekavond kon houden en dat is toen ook doorgedaan. Ik vond het geweldig dat er voor dat soort initiatieven ruimte was!" Inmiddels is de kamermuziek een belangrijk onderdeel van spelen bij het HJSO. Het orkest organiseert onder meer een kamermuziekserie in de Lutherse kerk in Groningen. Strijkstra: "We worden heel erg gestimuleerd om samen kamermuziek te spelen. Ik heb zelf ook een strijkkwartet buiten het HJSO om. Ook daarvoor regelt Eduard Heyning (de zakelijk leider van het HJSO, red.) wel eens een optreden."

■ LUSTRUMACTIVITEITEN

Het HJSO geeft morgenavond een lustrumconcert in ICO - De Schalm in Assen (aanvang 20.15 uur; toegang € 12,50-10). Gespeeld worden werken van Stravinski, Vivaldi en Tsjajkovski. De violisten Shin Sihan en Emmy Storms zijn de solisten. Twee weken later, op zaterdag 6 juni, speelt het orkest in De Oosterpoort in Groningen (aanvang 20.15 uur; entree € 12,50-7,50). Vivaldi wordt dan ingeruild voor Haydn; Jelmer Strijkstra (viool) is de solist. Diezelfde dag vindt 's middags in het Prins Claus Conservatorium in Groningen een symposium plaats onder de titel 'Het Geheim van het Haydn' (aanvang 15.00 uur). Zondagmiddag 7 juni wordt het jubileum afgesloten met het Lustrum Kamermuziek Concert (aanvang 13.00 uur; toegang gratis). Meer informatie op www.hjs.nl.